

1843-1

FACTS

Date:

1843-1

Page number:

247, 248, 249, 250

Creator/key person:

Christine Stampe

Mentioned people:

N.C.L. Abrahams

J.L. Jensen

Karl von Kolb

Adam Oehlenschläger

Elisa Paulsen

Friederich Nicolai Wilhelm Paulsen

Fritz Paulsen

Susette Schouw

Henrik Stampe

Bertel Thorvaldsen

C.F. Wilckens

TRANSCRIPTION

- 247 -

19

Efter Julen 1842 og Nytaar 43, var neppe glad tillEnde, før der kom Exspre fra fr: Poulsen¹ at hendes Mand² var nær ved at døe, nu ventede vi endnu næste Post og saa var det bedre, ikke desto mindre tog Thorvaldsen til Byen³ med Øhlensch⁴ og tilbragte resten af Vinteren paa den minst behagelige Maade han endnu havde haft det her i Landet, thi Paulsen, var syg og Datteren altid misfornøiet, nu fløttede vi ogsaa til Byen⁵ sidst i Jan. og jeg havde taget mit Porcelain, osv til mig, saa kunde Thor ikke meere have Paulsens til bords, for de havde ofte meldt dem hos ham, sigende at Suppen var saa daarlig i Værtshuset og Paulsen havde talt med Thorvaldsens Tiener⁶ om denne ikke kunde proponere Thorv: om at de bestandig kunde spise der, dog Konen⁷ var kied nok af alle de Mennesker, saa hun bad mig sige det til Thorv:, som jeg da og gjorde, og vi bleve enige om at naar jeg kom til byen tog jeg mine Knive[,] Gafler[,] Spisestæl, osv, saa spiste han som sedvanlig daglig hos os, og saa faldt det bort af sig selv, og dette skedte saa ledes, desuden var Manden næsten syg heele Vinteren; dog hen ad foraaaret var det bedre med ham, og skjønt frue P: havde ofte været, deels i Theatret, deels at Kiøre Tuur, og jeg havde ventet en Visit af hende til tak for min Giestfrihed i de 12 dage hun og heele følge havde lagt ud hos os, saa blev jeg skuffet, Thorv: ærgrede det, men ikke destomindre fik han mig fleere gange til at følge ham derhen da han paastod det var inbildning af mig at Datteren havde noget mod mig, [“]det er saa hendes kolde Maneer

- 248 -

20

som ofte støder mig selv naar jeg kommer der[,]” sagde Thorv: [“]Deels er hun død og kold som en Kydklump, og det første hun siger mig er i almindelighed: [“]che⁸ maravilla di vedevoi, qua[“], o s v som saa ender med Bebreidelser og Gud ved hvorfor thi jeg kommer der meget oftere en[d] i Rom, hvor jeg aldrig gik der ubudent. ☒ kom nu ned at see til Paulsen[“] osv ☒ og jeg lod mig overtale men altid stødte mig paa nye hendes liden høflighed, skjønt Paulsen var meget Artig, ja særdeles; og i det heele, lod ikke at være andet en[d] tilfreds med mig, som virkelig for Thor's skyld gjorde hvad jeg kunde for at vise dem opmærksom og at jeg ikke [xxxx] t[xxx] d[xx]ud [xxx] til Jul til Nysøe, var d[x] fordie Paulsen var syg men at den kiere Thorv daglig kom til os det var nok hvad fruen ikke holdt af[,] dog var det saa rimelig da vi alle i vort huus ledte det beste ud til ham, og der var ikke en god frugt eller noget lækkert uden at Stampe⁹ sendte det til Thor og det beste skulde altid glemmes til ham[,] kort nu kom d. 8de Marz¹⁰ Thors Romersk Geburstag, som man kaldte den og de 3 foregaaende Aar var Thor: taget ud til Nysøe eller passet at han var der tildeels for ikke at gjøre omstændigheder med den Dag, som Kunstner her

i Danmark altid havde Celebreret, 1839, 40, 41, var han paa Nysø¹¹, 1842; vare vi samlde i Rom til en Diner hos Colb¹², (og dengang vi bleve inviterede sagde Thorv: [“]det er min Datters fødselsdag¹³ og d. 8de Marz, altsaa dersom de inviterer mig der, saa kan jeg ikke godt ungsaae at tage derhen[“]; dog han blev ikke inviteret og vi havde en glad Dag hos Colb, som endte med en Tombola; ☒ 1843 d. 8de Marz eller rettere 8 Dage forud¹⁴, gik fr: Schouv¹⁵, hen til fr: Paulsen i Kiøbenhavn, for at sige hende at vi altid paa den Dag pleiede at gjøre noget, og ogsaa i Aar

- 249 -

21

havde det isinde, dog da vi ikke vilde staae hende i Veien, saa vilde vi dog først spørge hende om hun havde selv bestemt noget saa vilde vi hellere træde tilbage, imodsat tilfælde vilde vi invitere hende og hendes til at komme til os hvor vi havde nogle Tableaus osv, her paa svarede fr: Paulsen at hun var altid vandt til at have papa hos sig paa den dag, og hun haabede ogsaa at han i Aar vilde være hos hende ☒ osv ☒ nu Opgav vi da alle vore Planer, og vare vis paa at blive inviterede til Paulsens den Dag, om Søndagen¹⁶ før sender hun mig sin lille Dreng¹⁷, for at lade mig sige at efter hvad fr: Schouv havde sagt hende maatte hun beklage at staae mine Planer i Veien thi hun havde inviteret endeel af Thorvaldsens Venner til Midag da papa altid pleiede at være hos hende den dag; men ingen Invitation til os, nu var jeg da begierlig at vide hvem der var Thors: Venner; og det var da nogle af Paulsens familie¹⁸ og Jensens¹⁹ ☒ osv osv ☒ [“]è poi viene Rossi²⁰[“] dette siste tænkte jeg nok hun lod mig sige for at jeg ret skulde føle, hvor brillant et Sælskab hun kunde gjøre uden at invitere os thi jeg vi[d]ste at han ikke kunne komme der skjønt i 10 a 12 Dage laae paa Nysøe med heele sin flok; 6 Mand stærk og nød Giæstfrihed[.] Thorvaldsen, som jeg senere fortalt dette Bud til vilde neppe troe mig, saa groft fandt han det af hende, [“]havde jeg vi[d]st at De ikke blev bedt, da der dog vare andre fremmede, saa var jeg ikke gaaet der, men da han ikke var ganske væl endnu troede jeg de ingen inviterede og netop derfor vilde jeg ikke feile at gaae der foresten var det simpelt nok, og kiedelig nok.[“] ☒ kort frue Paulsen opnaaede at

- 250 -

22

overbevise mig om hendes liden Levemaade mod mig, og heele Vinteren gik nu hen hvor hun ikke gjorde mig nogen Visit, som hun for Tho: altid unskyldte med at manden var syg²¹, og hun tog ingen stæder, skjønt jeg dog fleere gange saa hende i Theatret og ved, at hun baade var hos Lythansen²² og Maler Jensen x²³ x vi boede i Makvois Palai²⁴, og havde ofte Rossi, Abrahams²⁵[,] Schram²⁶ osv til stor Glæde for Thorv:

- ¹ Dvs. Thorvaldsens datter Elisa Paulsen.
- ² Dvs. den danske oberstløjtnant og kammerjunker Fritz Paulsen. 7.6.1843 døde han efter en tids sygeleje.
- ³ Januar 1843 vendte Thorvaldsen tilbage til København efter ophold på Nysø.
- ⁴ Dvs. den danske digter og forfatter Adam Oehlenschläger.
- ⁵ Familien Stampe havde et københavnsk residens i Kronprinsessegade 36.
- ⁶ Dvs. Thorvaldsens kammertjener C.F. Wilckens.
- ⁷ C.F. Wilckens' kone Charlotte Amalie Wilckens (1809-1867), née Weiss, boede også på Charlottenborg og lavede mad til Thorvaldsen.
- ⁸ Dvs. "Che maraviglia di vedervi qui" – Hvor vidunderligt at se Dem her. Tydeligvis ironisk ment.
- ⁹ Dvs. den danske baron af Stampenborg Henrik Stampe.
- ¹⁰ 8.3. fejrede Thorvaldsen sin romerske fødselsdag. Primo marts 1843 opstod Uoverensstemmelse mellem Christine Stampe og Elisa Paulsen omkring fejringen af Thorvaldsens romerske fødselsdag.
- ¹¹ 8.3.1839 blev fejret i København af De danske Romere uden Stampes deltagelse; 8.3.1840 blev også fejret i København, dog med Stampe som primus motor; mens 8.3.1841 blev fejret på Nysø. Stampes nøjagtighed skal som altid tages et gran salt.
- ¹² Dvs. den tyske handelsmand, bankier og konsul Karl von Kolb, hvor Thorvaldsen, som det fremgår, blev fejret 8.3.1842.
- ¹³ Elisa Paulsen blev født 8.3.1813.
- ¹⁴ Dvs. 1.3.1843.
- ¹⁵ Dvs. Christine Stampes søster Susette Schouw.
- ¹⁶ Antagelig søndag 7.3.1843.
- ¹⁷ Dvs. Alberto Paulsen.
- ¹⁸ Fritz Paulsens bror Friederich Nicolai Wilhelm Paulsen og hans baronesse Ottilia Christiane Adolphine Juul (1803-1883) må have været blandt de familiemedlemmer, der deltog i middagsselskabet. Se Rigmor Stampe, op. cit., p. 223 og 366.
- ¹⁹ Iflg. Rigmor Stampe, op. cit., p. 223 og 366 var der tale om den danske maler J.L. Jensen og hans hustru Signe Marie Vilhelmine Visby (1804-1884).
- ²⁰ Dvs. den italienske tenor Ernesto Rossi, som optrådte på Hofteatret og Det Kongelige Teater i København. Han kom sandsynligvis til København i slutningen af 1840 sammen med en mindre italiensk teater- og musikgruppe, hvis kapelmester fra 1841 til 1850 var italieneren Paolo Sperati, som ifølge de forklarende noter i Rigmor Stampe, op. cit, p. 338-339, n. 17 var gift med en af gruppens sangerinder, Madame Forconi. Foruden Rossi, Sperati og Forconi udgjordes gruppen af Torre, Vairo, Madame Corsi og Madame Secci. I 1842 ændrede Christian 8. ved arkitekten Jørgen Koch tilskuerrummet i Hofteatret til brug for netop denne tilrejste teater- og musikgruppe.
- ²¹ 7.6.1843 døde Fritz Paulsen efter længere tids sygeleje.
- ²² Dvs. den danske arkitekt og muremester Johann Heinrich Lütthans (1783-1852).
- ²³ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Følgende er skrevet i venstre margen på den anden led: "x vi boede i Makvois Palai, og havde ofte Rossi, Abrahams Schram osv til stor Glæde for Thorv:"
- ²⁴ Dvs. Mac Evoys Palæ, som ligger på hjørnet af Fredriksgade og Bredgade i København. Palæet kendes også under navnet Dehns Palæ.
- ²⁵ Dvs. den danske professor, forfatter og notarius publicus N.C.L. Abrahams.
- ²⁶ Antagelig den danske operasanger Peter Ludvig Nicolai Schram (1819-1895).

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

